

Nr 629/1991

Given i Helsingfors den 5 april 1991

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 1 kap. 17 §, 2 kap. 1 § 3 mom., 3 kap. 9 § 4 mom., 4 kap. 5 §, 6 § 2 mom. samt 9 § 1 och 4 mom., 5 kap. 53 § 2 mom., 6 kap. 2 § 1 och 3 mom., 7 kap. 7 § 2 mom., 10 kap. 26 §, 11 kap. 20 §, 16 kap. 6 §, 6 a § 2 mom. och 28 § 2 mom., 19 kap. 4 §, 9 § 2 mom. och 10 § samt 21 kap. 3 § 2 och 4 mom.,

av dessa lagrum 4 kap. 6 § 2 mom., 10 kap. 26 §, 16 kap. 6 §, 19 kap. 4 §, 9 § 2 mom. och 10 § samt 21 kap. 3 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 30 april 1987 (467/87), 16 kap. 6 a § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 2 april 1990 (308/90) och 21 kap. 3 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 1 juni 1984 (414/84), samt

fogas till 6 kap. 11 § ett nytt 5 mom., till 7 kap. 5 § ett nytt 2 mom., till kapitlet en ny 6 a §, till 8 kap. en ny 10 a § och till 16 kap. 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

17 §

Vattnets fria lopp i en bädd som inte enligt 2 § är ett vattendrag får inte utan underbyggarens samtycke ändras eller hindras till skada för denne, om inte ägaren till bädden eller bäckenet ovanför har ett bruksbehov som kräver det. Använder underbyggaren vattnet i bädden till hushållsvatten, får överbyggaren dock inte utnyttja det för något annat ändamål i sådan omfattning att underbyggarens tillgång till hushållsvatten hindras. Om rätten att ta vatten gäller dessutom 9 kap. 17 §.

I 1 mom. nämnd bädd eller vattnets lopp däri får inte ändras så att någon annans mark åsamkas skada. Vattendomstolen kan dock meddela tillstånd till byggande med beaktande i tillämpliga delar av vad som stadgas om byggande i vattendrag.

Om dikning och åtgärder i anslutning därtill stadgas i 6 kap.

2 kap.

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

Byggande och dess förutsättningar

1 §

På byggande som avser tagande i bruk av vattenkraft, inrättande av farled, utbyggande av vattendrag för flottning, dikning, vattenstånds- eller vattenreglering, avledande av vatten för användning som vätska samt avledande av avloppsvatten i vattendrag tillämpas detta

kapitel till de delar som framgår av respektive kapitel.

3 kap.

Tillgodogörande av vattenkraft

Nyttjande av samfällid vattenkraft

9 §

Är ett vattendrag som skall byggas ut eller en del därav en samfällighet som avses i lagen om samfälligheter (758/89), skall nämnda lag inte tillämpas på en i denna paragraf angiven framställning angående förslag om byggande av kraftverk, om inbjudan till andra delägare i vattenkraften att delta i företaget eller om anslutning till detta.

4 kap.

Farleder och andra områden för samfärdsl i vatten

5 §

Staten eller någon annan som sätter i stånd en allmän farled får, sedan därom avtalats med den som äger området, permanent i vattendraget eller på dess strand placera ut säkerhetsanordningar för sjöfarten, såsom remmare, märken och fyrar, samt avlägsna hinder som försämrar anordningarnas synlighet.

Har i 1 mom. nämnt avtal inte ingåtts eller förhandlingar förts, skall staten eller den som sätter i stånd en allmän farled ansöka om tillstånd av vattendomstolen att placera ut säkerhetsanordningen i vattendraget eller på dess strand. På företaget tillämpas i övrigt vad 2 kap. stadgar om byggande i vattendrag. Tillstånd får dock inte utan tvingande behov meddelas för placering av en anordning på en tomt, byggnadsplats, upplagsplats eller badstrand, i en trädgård eller på något annat område som tagits i särskilt bruk. Det får inte bestämmas att ett ansökningsmål som avses i detta moment handläggs vid en syneförrättning.

Staten eller någon annan som sätter i stånd en allmän farled får dock utan hinder av 1 och 2 mom. på någon annans vattenområde placera ut rand- och radarmärken, flytande säkerhetsanordningar, såsom bojar och remmare och andra jämförbara anordningar som till sina verkningar är obetydliga. På samma sätt får den som sätter i stånd farleden utan tillstånd i ett vattendrag eller på dess strand fästa hjälpanordningar till säkerhetsanordningar för sjöfarten, såsom ortlinjemärken för prickar, bultar, störar och andra smärre anordningar. Anordningar enligt detta moment skall placeras så att de inte åsamkar områdets ägare eller någon annan rättsinnehavare nämnvärt men.

6 §

Utan markägarens samtycke får muddermassa inte läggas upp på en odling eller på ett område som avses i 5 § 2 mom. och som tagits i särskilt bruk. Inte heller får muddermassa utan markägarens samtycke läggas upp på något annat markområde, om det inte är fråga om en obetydlig mängd eller vattendomstolen meddelar tillstånd därtill.

9 §

För begagnande av en farled i vattendrag får ersättning inte uppbäras, om inte vattendomstolen i fråga om en enskild farled eller trafikministeriet i fråga om en allmän lokal farled, där kostnaderna för iståndsättandet är avsevärda, på ansökan beviljat den som satt farleden i stånd rätt att av dem som begagnar den uppbära en avgift för ersättande av iståndsättningskostnaderna. I ett beslut där nämnda rätt beviljas skall bestämmas avgiftens belopp, grunderna för dess uppbärande och den tid för vilken rätten har beviljats.

Om uppbärande av avgifter för begagnande av allmänna kanaler och hamnar samt om farledsavgifter enligt lagen om farledsavgifter (1028/80) gäller oavsett 1 mom. vad som stadgas särskilt.

5 kap.

Virkesflottning

53 §

Utan hinder av 1 mom. kan jord- och skogsbruksministeriet i särskilda fall meddela tillstånd till att en utlänning eller i utlandet bosatt finsk medborgare får vara medlem av styrelsen. Antalet sådana medlemmar får dock inte överstiga en tredjedel av hela antalet medlemmar.

6 kap.

Dikning

2 §

Kan dikning medföra i 1 kap. 15, 18 eller 19 § angiven ändring eller följd, skall för dikningen till denna del sökas tillstånd hos vattendomstolen. Tillstånd med stöd av 1 kap. 15 § behövs likväl inte till den del en dikning som utförs endast ovanför en bäck medför ändring av vattenföringen i bäcken. På rensning av bäck genom dikning skall oberoende av om tillstånd behövs eller inte tillämpas 2 kap. 3 §.

Vad 2, 9 eller 10 kap. stadgar om åtgärder som med stöd av de stadganden som anges i 1 mom. är beroende av tillstånd samt om tillstånden till sådana gäller på motsvarande sätt om åtgärder som är beroende av tillstånd enligt 1 mom. Vattendomstolen kan med beaktande av de stadganden som gäller om byggande i vattendrag meddela tillstånd som avses i 2 mom. Vattendomstolen skall i tillståndsutslaget även bestämma de ersättningar som på grund av dikningen, till den del vattendomstolens tillstånd behövs, skall utges för skada, men och annan förlust av förmån som åtgärden orsakar.

11 §

Om den tid inom vilket företaget enligt den vid dikningsförrättningen fastställda dikningsplanen skall genomföras gäller vad 2 kap. 12 § stadgar om förelagd tid för

byggnadsarbete som utförs med tillstånd av vattendomstolen. På förrättningen tillämpas vad nämnda paragraf stadgar om vattendomstolen.

7 kap

Vattenståndsreglering

5 §

Omfattar vattenståndsregleringen reglering av vattnets avrinning i vattendraget, kan i samband med tillståndet under de förutsättningar som stadgas i 8 kap. 7 § 2 mom. bestämmas om ett åläggande enligt lagrummet.

6 a §

På vattenståndsreglering som omfattar reglering av vattnets avrinning i vattendraget tillämpas 8 kap. 10 a §. Härvid gäller om vattenståndsregleringen vad nämnda paragraf stadgar om vattenreglering.

7 §

Delägarna i en samfälld vattenlägenhet beslutar var för sig enligt sin andel om deltagande i företaget eller beviljande av samtycke därtill. Detsamma gäller även delägarna i ett samfällt vattenområde som hör till flera lägenheter, varvid lagen om samfälligheter inte skall tillämpas.

8 kap.

Vattenreglering

Allmänna stadganden

10 a §

Det skall bestämmas att sådana villkor i ett regleringstillstånd som är betydande för vattenmiljön och dess användning skall ses över, om inte detta av särskilda skäl skall anses vara uppenbart obehövt. Vid översynen skall i tillämpliga delar iaktas de stadganden som avses i 6 och 10 §§. I tillståndsutslaget skall föreskrivas när ansökan senast skall göras om översyn av nämnda tillståndsvillkor och vilken utredning som då skall lämnas. Har tillståndshavaren inte inom utsatt tid gjort en sådan ansökan, kan vattendomstolen på ansökan av behörig myndighet eller den som lider skada eller men bestämma att tillståndet skall förfalla och härvid meddela behövliga föreskrifter.

Om en ändring av ett lagakraftvunnet regleringstillstånd inte avsevärt ändrar syftet med regleringen eller ökar dess menliga verkningar på vattenmiljön eller dess användning eller om åtgärden i första hand främjar skyddet av vattenmiljön eller dess användning, skall den ändrade regleringen inte anses som en sådan ny reglering på vilken 1 mom. skall tillämpas.

Utan hinder av 1 mom. kan på vattenreglering tillämpas de stadganden i denna lag med stöd av vilka ingrepp i ett lagakraftvunnet tillståndsbeslut eller dess innehåll annars kan göras. Innehåller tillståndsutslaget inte av särskilda skäl en föreskrift som nämns i 1

mom., kan en behörig myndighet av vägande skäl hos vattendomstolen ansöka om översyn enligt 1 mom.

10 kap.

Avloppsvatten och andra ämnen, som förorena vattendragen

26 §

Blir vidtagande av någon i 24 a eller 25 § nämnd åtgärd, som skall ske inom viss tid, under denna tid ekonomiskt betungande eller medför åtgärden till följd av brist på förnödenheter eller av någon annan vägande orsak avsevärda svårigheter, och följer inte av uppskov med åtgärden avsevärd fara för varaktig förorening av vattendraget, kan miljöministeriet förlänga tiden för åtgärdens vidtagande med högst tre år i sänder.

11 kap.

Ersättningar

20 §

I frågor om dikning och då stadgandena om dikning skall tillämpas på avledande av avloppsvatten gäller i tillämpliga delar 2, 8-10 och 14-19 §§. På dikning som avses i 6 kap. 2 § tillämpas dock även andra stadganden i detta kapitel.

16 kap.

Vattenmålens handläggning i vattendomstolen

6 §

Hålls ej syneförrättning, skall ansökningen, om inte något annat följer av 9 §, delges dem vilkas rätt eller intresse målet kan angå, för att bereda dem tillfälle att göra påminnelser och yrkanden på grund av ansökningen. Påminnelser och yrkanden skall vid äventyr av att talan går förlorad framställas i vattendomstolen skriftligen inom en av vattendomstolen förelagd tid som inte får vara kortare än trettio eller längre än sextio dagar. Talan förloras dock inte, om förhållandena under den tid målet varit anhängigt har förändrats väsentligt, om vattendomstolen har avvikit från den kungjorda ansökningen så att detta inverkar på dens intresse som saken gäller eller om det annars vore uppenbart oskäligt att talan går förlorad.

6 a §

Vid utredningsförfarandet skall utföras den tilläggsundersökning som vattendomstolen har bestämt, och om den skall sättas upp ett skriftligt utlåtande. Förfarandet verkställs av en sådan tjänsteman eller anställd i arbetsavtalsförhållande inom vatten- och miljöförvaltningen som har sakkunskap på det område vilket den delfråga som skall utredas gäller, och enligt vattendomstolens prövning av två gode män. Om den som är anställd i arbetsavtalsförhållande gäller vad som i denna lag stadgas eller med stöd av den föreskrivs om en tjänsteman som har förordnats till motsvarande uppdrag.

8 §

Utan hinder av 26 § lagen om samfälligheter kan ett icke konstituerat delägarlag delges ansökningen med iakttagande av vad som stadgas om offentlig kungörelse enligt 7 § lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66). Avser ansökningen inlösen av en samfällighet eller av mer än en obetydlig del därav eller grundande av en nyttjanderätt som gäller mer än en obetydlig del av en samfällighet, skall i fråga om delgivning dock iaktas 26 § lagen om samfälligheter.

28 §

Motsvarande talan har kommunens miljövårdsmyndighet, om verkningarna av det företag som ansökningen avser sträcker sig till kommunens område.

19 kap.

Dikningsförrättning

4 §

Vid en dikningsförrättning skall, om dikningsplan därvid skall uppgöras, hållas begynnelsesammanträde. Till sammanträdet skall förrättningsingenjören kalla dem vilkas rätt eller fördel dikningsärendet kan angå. Hålls dikningsförrättning av skäl som nämns i 6 kap. 10 § 1 eller 2 punkten eller gäller den ett tämligen vidsträckt område, skall förrättningsingenjören bereda länsstyrelsen, vatten- och miljövårdsdistriktet, fiskeridistriktet och miljövårdsnämnden tillfälle att vid sammanträdet yttra sig i frågan. Sammanträdet skall hållas i närheten av det område som skall dikas, och det kan fortsättas på skilda ställen och olika dagar.

9 §

Av beslutet, till vilket besvärundersökning skall fogas, skall inom trettio dagar efter slutsammanträdet eller förrättningssammanträdet, om inte vattendomstolen av särskilda skäl förlänger tiden, ett exemplar ges sökanden och ett den part som anhållit därom. Ett exemplar skall även sändas till miljövårdsnämnden, vatten- och miljövårdsdistriktet, fiskeridistriktet och länsstyrelsen. Att beslutet meddelats skall likaså tillkännages på kommunens anslagstavla.

10 §

I beslut vid dikningsförrättning får den vars rätt eller fördel saken angår samt vatten- och miljövårdsdistriktet, fiskeridistriktet och länsstyrelsen söka ändring genom besvär hos vattendomstolen. Besvärsskriften skall jämte det överklagade beslutet tillställas vattendomstolen senast den trettionde dagen efter den då det enligt 9 § 2 mom. tillkännagavs på kommunens anslagstavla att beslutet har meddelats, nämnda dag oräknad.

21 kap.

Särskilda stadganden

3 §

Ändring i vattendomstolens utslag i ett ärende som avses i 1 mom. söks hos vattenöverdomstolen enligt 17 kap. 1 §. Om det finns särskilda skäl, kan vattendomstolen besluta att utslaget skall verkställas trots att ändring har sökts. Då besvär har anförts, kan vattenöverdomstolen på motsvarande sätt besluta att det överklagade utslaget skall verkställas innan ärendet avgörs. Vattenöverdomstolen kan även bestämma att beslutet om verkställighet skall upphöra att gälla.

Försummas i 2 kap. 31 § 1 mom. angiven skyldighet att underhålla anläggning och kan det inte utan svårighet redas ut vem som är anläggningens ägare eller vem som annars har ansvaret för den, får vattendomstolen på ansökan berättiga en i 1 § nämnd tillsynsmyndighet att på statens bekostnad vidta nödvändiga åtgärder för undanröjande av fara eller olägenhet. Om ärendets handläggning gäller härvid vad som stadgas om ansökningsmål, i fråga om verkställigheten likväl vad 2 mom. stadgar om handräckningsärende.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991.

Vad 22 kap. 2 § 1 mom. stadgar om tillämpning av stadganden som gällde innan vattenlagen trädde i kraft samt om bestämmandet av rättigheter och skyldigheter enligt nämnda stadganden, gäller på motsvarande sätt även de stadganden i vattenlagen som ändras genom denna lag.

Stadgandena i 8 kap. 10 a § tillämpas på sådana tillståndsansökningar i fråga om vattenreglering som görs sedan denna lag har trätt i kraft eller är anhängiga i vattendomstolen vid ikraftträdandet. På regleringsansökningar som när lagen träder ikraft är anhängiga i en besvärsinstans tillämpas tidigare lag.

Regeringens proposition 217/90
Lag- och ekonomiutsk. bet. 41/90
Stora utsk. bet. 322/90

Helsingfors den 5 april 1991

**Republikens President
MAUNO KOIVISTO**

Justitieminister Tarja Halonen